

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 » trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Teatro Principal. Està en venda un dels millors
pálcos del 1.º pis d' aquest
Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes detalls.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
Pera	Manresa,	Mixto	290	6	horas 52. Demati	7	horas 15. Demati
»	Manresa,	Mixto	292	8	» 44. »	9	» 07. »
»	Zaragoza,	Correu	360	10	» 37. »	11	» »
»	Tarrassa,	Tranvia	2250	12	» »	12	» 23. »
»	Lleyda,	Mixto	270	2	» 29. Tarde	2	» 52. Tarde
»	Manresa,	Exprés	252	5	» 43. »	6	» 06. »
»	Tarrassa,	Tranvia	2252	7	» 08. »	7	» 31. »
»	Mauresa,	Exprés	250	8	» 17. Nit	8	» 40. Nit
DESCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
De	Tarrassa,	Tranvia	2251	5	horas 38. Demati	6	horas 01. Demati
»	Manresa,	Tranvia	2253	8	» »	8	» 23. »
»	Manresa,	Mixto	291	9	» 34. »	9	» 57. »
»	Lleyda,	Mixto	231	12	» 04. Tarde	12	» 27. Tarde
»	Tarrassa,	Mixto	297	1	» 12. »	1	» 35. »
»	Manresa,	Mixto	293	3	» 12. »	3	» 35. »
»	Zaragoza,	Correu	261	5	» 10. »	5	» 33. »
»	Manresa,	Mixto	295	8	» 15. Nit	8	» 38. Nit

Sortidas de Barcelona pera Sabadell. (Hora ciutat). Demati: 6'08, 8'03, 10'08, 11'28.
Tarde: 1'58, 5'18, 6'28, 7'53.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, escepte 'ls següents: Expressos 252 y 250, correu 261 y tranvia 2253. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s' expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s' admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens s' deturan en l' Apeadero de la Rambla, esceptó 'ls correus.

DE TOTES PARTS

En un número d'aquest periòdich publicat fa pochs mesos vareig llegir un manifest en lo qual s'exhortava á las classes acomodadas porque no 's miressin ab indiferencia las calamitats que 'ns afligian ab motiu de las guerras de Cuba y Filipinas; y entre las moltas observacions oportunitissimas que dit manifest contenia n' hi havia una en la que 's deixava traslluhir lo conflicte que 'ns amenassava si algun dia las classes desvalgudas arribavan á fixarse en que á la guerra sols hi anavan los pobres. Poch temps ha passat... y ja som allà 'hont anavam. Lo crit en pró del servey obligatori va donarse y aquest crit ha repercutit per tot Espanya com una sola veu, preocupant en gran manera al govern per las possibles conseqüències que pot portar tant justa demanda; y dich que 'l govern está preocupat, porque 'ls governs espanyols, per desgracia, sols se preocupan seriament quan se tracta de fer justicia accedint á lo que reclaman lo bon sentit, la rahó y la caritat. Lo servey obligatori avuy, en la present situació s'imposa; las lleys constitucionals deuen cumplirse sense *distingos* ni subterfugis, y molt més tractantse d'una contribució de sanch com la que debém satisfer avuy tots los espanyols. ¿No hem quedat en que devém tenir patriotisme? ¿No es molt cert que si la mare patria ho demana devém donarli tot lo que es seu? ¿Quins son los que parlan mes en favor del honor nacional? Los militars. Donchs aquets en lo cas present (me refereixo á 'ls de alta graduació) tenen lo deber de guerrear, no per ambició, sino per patriotisme, sense aspirar á ascensos ni á creus de cap classe; per amor á la patria que ja 'ls ha fet personas de posició en temps de pau y avuy te dret á demanar los seus serveys, no per lo que la nació 'ls deu, sinó per lo que d'ells acredita. D'aquesta manera tot aniria bé; capdellat lo cap del fil, seguiria tota la troca, y darrera dels honorables militars aniriam los demés plens d'entussiasme; que res hi ha que tingui tanta forsa d'atracció com la virtud desinteressada.

Avuy, gracias á 'ls continúos desacerts dels de sempre, estem pròxims á presenciar alguna escena desgarradora, A Santander s'ha donat lo primer pas; veurém quin desenllás tindrà aquella protesta que no podém calificar, per rahó de las actuals circumstancias, pero no estém conformes en que algun periòdich hagi calificat de *calaverada* una manifestació inspirada per lo bon sentit, encar que feta ab mes ó menos violencia.

Allí mateix va donarse unar bona prova de lo que son certs militars. Un soldat va protestar del mercantilisme humá que avuy impera y 'l seu capitá va contestarli que allí no ha hi havia altra llógica que la dels galons, y al mateix temps alguns maliciosos asseguran que 'l capitá va pegar al soldat que ab tan descaro demanava justicia, si be nosaltres no podém creurer que aixó succehis.... ¡Pegar á un soldat!.... ¡Qui may tal cosa ha vist á Espanya!

Verdaderament que 'l nostre país té fama de ser noble y justicier pels de fora, pero devém convenir en confiança, y aixó que no surti de la nació, que tenim aquí diverses maneres d' apreciar las cosas segons qui las fá y la posició que ostenta. ¿Un soldat demana justicia? Donchs es un indisciplinat, un calavera, ó un boig. ¿La demana, per exemple, un oficial? Se 'l califica d' irrespectuos ab los seus superiors.... En cambi si un general exposa d' una manera temeraria la vida y l' honor dels seus subordinats, si té la fortuna de sortirli bé la cosa, se li aplica l' adjectiu de valent; y si per desgracia li surt malament s' escapa de la millor manera possible y no ha fet altra cosa mes que una *corazonada*.

Nosaltres que no som de tropa, entre aquest desgavell purament espanyol, dit siga ab perdó de las regions en que encara hi ha virtut y verdader patriotisme, també volém donar lo nostre qualificatiu á tot lo que passa; y pera ferho de una manera que tothom nos puga entendre ho dirém en castellá parodiant la estrofa del célebre poeta y es

*que en este mundo traidor
ya no hay buena ni mala obra;
todo es segun el color
del metal con que se cobra.*

BERNAT.

Teatro d' Euterpe

Ab un plé fins á vessar, proba de las moltas simpatías de que gosa lo Sr. Constantí y demés artistes que 'l secundaren, tingué lloch en la nit del diumenge l' anunciat programa, benefici del celebrat é inteligent interprete de *I Pagliacci*.

Se cantaren los dos últims actes de la preciosa partitura de Bizet, *Carmén*, en los que estigueren afortunats lo beneficiat, la Sra. Ortega y 'l Sr. Aragó, si bé no lograren interesar al públicó fins en lo darrer de dits actes, sens dupte per que un tros d' obra per partit que se 'n treguí resulta incomplert, mes hi ha que tenir en compte que aquesta part del programa sols era pera fer *boca*.

Acte seguit lo Sr. Constantí, cantá 'l *racconto* del *Lohengrin*, ab gust y art exhibint sa ben timbrada veu y fentse marexedor de atranadors aplausos que unánimament ressonaren en tots los indrets del teatro.

Cavalleria Rusticana, la preciosa obra de Mascagní, obra que per apreciarse bé, no n' hi ha prou ab una sola audició, ó en altres termes que com mes se sent, mes agrada, mes bellesas s' hi troban, obra que per si sola pot fer immortal á un autor, fou interpretada magistralment lluhints 'hi de debó tant lo Sr. Constantí, com las Stas. Homs y Ortega y 'l Sr. Aragó, es á dir que no sabrian citar quin punt fou millor puig sempre estigueren tots á gran altura escoltant merescuts aplausos ab que lo inteligent públich sabadellés coroná son treball.

Lo Sr. Constantí fou obsequiat ab alguns regals després del *Racconto*, que li serán un recor de Sabadell, mes los aficionats al teatro 'l guardarán d' ell y molt agradable.

Repetim l' aplauso per tots los artistas y la enhorabona al senyor Constantí.

Dugas observacions: Enteném de mal efecte lo piano y armonium á fora en la *Cavalleria*, sent aixís que per las *Cicilianas* deu esser á dins lo primer, y lo segon en l' iglesia. Son details que valdria la pena de tenirlos en compte, y nos sembla que 'l nostre públich es acreedor á que se li dongui tot tal com se requereix.

Al mestre Goula, que treballá ab molta inteligencia durant tota la nit, som los primers en aplaudirlo de cor, mes enteném que ferlo sortir al palco escenich á totas horas es inoportú puig sembla que 's tracta de treure importancia al treball dels actors. Be que se 'l cridi al final de l' obra mes no en ocasions com en lo citat *racconto* del *Lohengrin* en lo que son treball se concretá, en l' acompanyament al piano essent tot lo merit en lo tenor.

Los coros, regular.

L' orquesta, bé.

D.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia.—Lo S. Crist de Balaguer. (Se celebra en dita ciutat). La dedicació de la Basilica del Salvador á Roma construhida per l' emperador Constantí, la primera que 's consagrà ab llibertat y á la vista del poble romà; aquest aconteixement memorable tingué lloch lo dia 9 de Novembre de l' any 324. S. Teodoro, soldat. S. Orestes, mr. Sant Alexandre, mr. á Tessalónica. S. Ursino cfr. Las Stas. Verges Eustolia, Romana y Sopatra, filla del emperador Maurici á Constantinopla y la commemoració de la Imatge del Salvador á Bérto de Siria.

La missa es propia de la festa de la Basilica.

La epistola es del cap. XXI del Aposcalipsi de S. Joan. Esplica la visió de la nova Jerusalém adornada.

Lo evangeli es del cap. XIX de S. Lluch. Refereix com Jesucrist cridá á Zaqueo pera hostatjarse en sa casa manifestant que 'l Fill del home vingué á buscar y salvar lo que s' havia perdut.

Parroquia de S. Feliu.—A las set, al SS. missa per D. Francisco Riells, adoptat per la C. A dos quarts de vuit, per D. Joan Gorina Borrell. A las vuyt en lo Roser per difunts.

Parroquia de la Concepció.—A las sis, missa á S. Daniel á intenció d' una devota. A dos quarts de set, missa en sufragi de D. Jaume Vilá. A dos quarts de vuit missa en sufragi d' una difunta. A las deu, ofici aniversari dels difunts D. Gabriel Romeu y D.ª Maria Serra.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant los dias 7 y 8.

Naixements: Josepha Argemi Vila.—Xavier Sanahuja Forgas.

Defuncions: Serapio Fau Gironés, 3 dias.—Cristina Soler Bertrán, viuda, 78 anys.—Miquel Salat Renom, 1 any.

Aborts: 1.

Matrimonis: Silvestre Palá Codina ab Rosa Bruix Argemi.

NOVAS

Los polítichs madrilenys y d'oposició, s'han indignat com un sol home al tenir coneixement de las declaracions del Mr. Taylor, respecte á la política centralista castellana, coneguda vulgarment per espanyola.

Figúrinse nostres llegidors que l'ex-embaixador dels Estats Units ha manifestat públicament, que á son entendre, no servirian pera res las reformas políticas que 'l govern actual concedeix á Cuba pera la sencilla rahó de que aquí 'ls polítichs desconexen la autonomia y que mal pot donar llibertats un poble que ell mateix encara no 'n disfruta. Ha dit també que 'l parlamentarisme espanyol es una ficció y 'l funcionament dels partits un altra.

Y per aquestas sencillas manifestacions que no s'apartan pas dos dits de la rahó y que no tenen mes mal que l'efecte qu'han de fer á América per ser ditas d'un home que ab lo temps qu'ha tractat nostres polítichs, per coneixer la cosa un xich á fondo, no 'n vullgan mes d'indignació entre la collada. Tanta, que no han trobat mes defensa de moment, que tirar en cara al tal Mr. Taylor sas apreciacions ben diferents durant lo temps que va estar á l'embaixada.

No 's recordan tal vegada que 'l bon senyor devia aprendrer la comedia dels polítichs de Madrid que tant sovint la representan.

Venén á Catalunya los *factotums* de la política y tot son alabansas, admiracions y entussiasmes. Que la industria catalana aixó, que 'l caracter catalá es alló, que Barcelona es alló altre y van recorrent la terra embadalits com noys de mamas.

Mes al arribar als seus Estats Units, al seu Madrid ahont tots hi sucen, no sols no 's recordan de sas admiracions passadas, sino que mal agrahts y poch educats, entre quatre lletjas paraulotas, agarrotan al treball nacional, arruinan la agricultura, endogalan al comers y 's portan mil vegadas pitjor que 'l Mr. Taylor ab sas farsas.

Per inconsecuencia, desagrahiment y pochs modos no cal que 's queixin nostres desdixats governants de qualsevol color polítich. Molt atapatit n'ha d'estar un diplomátich extranger per no semblar comparat ab ells una persona decenta.

La exposició d'industrias modernas actualment á Madrid pot parlar per nosaltres.

Lo paper qu'allí hi han fet no 'l fa cap *yankee* per tocino que 'ns 'l pintin.

Podém anunciar als nostres llegidors una agradosa notícia. «Terra baixa» darrera producció de nostre amich l' eminentíssim autor trágich don Angel Guimerá, traduïda al francès per Mr. A. G. Bertal, será estrenada á París en l' aristocrátich Teatre de Bonidiere, per la companyia dramática que dirigeix Mlle. Magda Maguerá, á primers del pròxim mes de Desembre.

Mr. Bertal, segons costum, avans de comensar la representació de l' obra farà un discurs ocupantse de la personalitat literaria d' en Guimerá y fent un detingut estudi de la nostra floreixent literatura.

En la Imprempta «La Catalana» de Barcelona, s' está acabant la impressió del Calendari Catalá de paret pera l' any 1898. Dintre pochs dias se posará la venda.

Don Cosme Churrucá, president que fou de l' Audiencia Provincial de San Sebastián, ha presentat á la Diputació de Guipúzkoa un projecte pera la creació d' una academia bascongada.

Lo Gobernador senyor Larroca va reparant los actes d' injusticia de son antecessor, *el digno caballero*, senyor Hinojosa. Darrerament ha donat ordre á las corresponents oficinas, pera qu' admetin los reglaments de las societats que 's presentin redactats en llengua catalana.

Aixís deu esser.

Baix la rahó social de *Hartmasin y Jessing*, s' ha constituït á Barcelona una societat regular colectiva pera la fabricació y venda d' apòsits y articles quirúrgichs é higiénichs y similars. Capital 50.000 pessetas. Gerencia y firma los dos socis.

Ha tornat entre nosaltres, després d' un llarg viatge per tota l' América del Sud y las republicas del Ecuador, nostre bon amich y compatrici don Antoni Creuheras. Li doném la benvinguda, desitjant que sia llarga sa estada al costat de sa apreciabilíssima familia y dels molts amichs ab que conta en aquesta sa ciutat nadiua.

Los balls que tingueren lloch lo diumenge passat en lo Saló Sabadellés (Jan) y en la platea del teatro Camps de Recreo, se vejeren molt concorreguts per escullit jovent que omplia dits salons.

Avuy deu celebrar sessió de primera convocatòria nostre municipi. Per cás de no reunir-se majoria de consellers, tindrà lloch lo vinent dijous.

En atenció á tindre las cédulas personals un augment de 10 per 100 sobre la cuota del Tesor, lo preu total de las diferentas classes de cédu-

las será 'l següent: De primera clasne, 160 pesetas; de segona, 120; de tercera, 80; de quarta, 40; de quinta, 31; de sexta, 24, de séptima, 16; d' octava, 8; de novena, 4, de deu, 1'60' y d' onze, 80 céntims,

Avuy compleixen 142 anys que Fra Benet Argerich, abat de Montserrat posá la primera pedra del edifici destinat á claustre prop de la iglesia.

Llegim en un periódich de la capital:

«Ahir, á las tres de la tarde, vejérem ab tristesa que un pobre soldat arribat de Cuba, ab la mort pintada á la cara, entrava en diferents establiments de la Rambla, y ensenyant los documents comprobants de sa actual situació, demanava auxilis pera poderse trasladar á Lugo, d' ahont, á las preguntas que li vam dirigir, nos va manifestar que n' era fill y que s' anomenava Anton Corbelli.

Nos va dir també que havia rebut del Govern militar d' aquesta plassa, en premi d' haver perdut la juventut, la salut y le sanch en defensa de la Patria, la suma de 14 pessos, trobantse en aquesta ciutat per no haver-seli despatxat los documents indispensables pera poder tornat á son poble.

Es verdaderament vergonyos lo que pasa, Vaja, aviat nos esborrarán del mapa dels pobles civilisats.

Dintre pochs dias será enviada al ministre d' Hisenda una exposició firmada per gran nombre de associacions, en la que 's fa veure la necessitat de que sian revocades las despóticas disposicions que pesan sobre la tan maltractada propietat é industria de la provincia de Barcelona, en virtut de las que l' arrendatari de las contribucions, te la exclussiva de la comprobació é investigació de la riquesa, contravenintse axis tota la legalitat existent respecte al particular.

En lo d'a d' ahir compliren 43 anys que se inagurá lo ferro-carril del Centre de Catalunya, lo primer ab doble via que hi ha hagut á Espanya.

Lo *Times* anuncia que á darrers d' aquest mes comensará á publicar una Revista setmanal titulada *Literatura*. Aquesta Revista com indica son nom estará dedicada esclussivament als llibres y tindrà per objecte informar al públich de tots los aconteixements literaris importants; ademés indicará á sos lectors la aparició d' obras notables, ja 's publiquin á América ó á Europa, després d' haverlas examinat en lo menor temps possible, y estudiará 'l moviment de las ideas en lo teatro, en la novela, en la poesia, en teologia, filosofia, historia, ciencia, etc. Per una esclent innovació, cada cop que 's judiqui un llibre que tracti d' una materia especial, se trobará junt al article una bibliografia de las principals obras

que 's refereixin al assumpto tractat. Los medis poderosos d' informació que te 'l gran diari de la Cité, li permeterán segurament executar d' un modo satisfactori l' interessant programa que s' ha marcat.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93 casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 8, 6'20 t.—Ha tingut lloch aquesta tarde la reunió de la majoria conservadora cridada per lo senyor Romero Robledo. Aquest ha fet un llarch discurs en lo quin hi han hagut mossegadas per tothom. Ha censurat fortament al Directori-conservador per sa conducta ab en Silvela, ha criticat ab duresa al senyor Pidal de qui digué no estranyaba son procedir, donchs fou dels últims en entrar en lo partit conservador y encare després d' haver combatut enérgicament al senyor Cánovas: pro ab qui s' ha esbravat mes ha sigut ab en Silvela.

Ha alabat entusiastament al general Weyler calificant de patriotas als carlins y als republicans porque també l' alaban. S' ha burlat de Martinez Campos, del general Azcárraga, de la autonomia y de tots los que no pensan com ell en aquest moment històrich. Han assistit a la reunió molts diputats y senadors pero la major part en concepte de curiosos.

Madrid, 8, 6'30 t.—Ha arribat felisment a la Habana lo dich flotant qu' ha de ser instalat en aquest port, presenciant la arribada molta gent qu' omplia 'ls molls.

S' ha rebut un telegrama oficial de Cuba donant compte d' algunes accions de molt poca importancia.

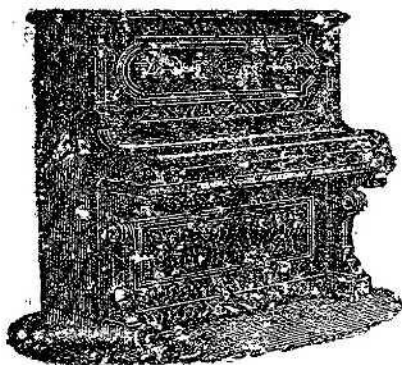
CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'35 d.
» á la vista.	33'80 p.
Paris. » »	33'80

Pera llogar

una magnífica cuadra capás pera 14 talers mecànichs, ab sa corresponent forsa á vapor, y dúas grants cuadras, propias pera magatzém, dipòsit ó industria, en lo vapor *del Infern*, carrer de Calderón.

Informará l' encarregat del vapor.

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi hán 5 pera vendre, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — **SABADELL**

Imprenta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36. — **SABADELL.**